

BARBARAVIERING IN PAAL

Luk Indesteege - Mijnwerkers-brancardiers gedurende de viering

Op **4 december** is het feest in Paal (Beringen). Naar jaarlijkse gewoonte vieren de lokale mijnwerkers hun **patroonheilige, Barbara**. In Paal doen ze dat al sinds 1951. Ook na de sluiting van de mijn in Beringen in 1989 bleef de Barbaraviering ononderbroken plaatsvinden.

De mijnwerkers houden sterk aan hun Barbaraviering. Het is de uitdrukking van hun vriendschap en verbondenheid, die in de gevaarlijke ondergrond zeer sterk was. Dat gevoel willen ze behouden en uitstralen. De viering wordt ook bijgewoond door mijnwerkers van de omliggende dorpen en familieleden, dat maakt zo'n 200-tal aanwezigen in totaal. De traditionele ingrediënten van de viering op 4 december zijn de **Barbaramis** in de kerk van Paal, met receptie achteraf, en een feestmaal voor de leden op de vrijdag nadien

Vorbereidingen

In september organiseert de vereniging een eetdag voor iedereen in Paal. Zo verzamelen ze de nodige financiële middelen voor de verdere werking. Nadien begint de voorbereiding van de jaarlijkse Barbaraviering. Er werken een zevental leden mee aan die voorbereiding, onder leiding van voorzitter Dominique. De impuls komt echter meestal van het oudste lid (92 jaar), die tijdig het signaal geeft: *'Zeg, ge vergeet Barbara toch niet hé'*.

In de voorbereiding zit heel wat werk. De uitnodigingen opmaken en verspreiden, de inschrijvingen bijhouden, tombolaprijzen inzamelen bij de lokale middenstand en de teken- en gedichtenwedstrijden bekendmaken. Maar ook een gedachtenisprentje opstellen met daarop de namen van de mijnwerkers die in het voorbije jaar overleden zijn. De mijnwerkers-brancardiers staan apart vermeld. Tot slot worden er ook geschenken voorzien voor de zieke leden en de 80-plussers

Het startschot van het feestweekend wordt gegeven via een symbolische actie: het beeld van de Heilige Barbara wordt in de kerk van zijn vier meter hoge sokkel gehaald, en versierd opgesteld vooraan in de kerk. Vervolgens zet het feestcomité de receptietafels klaar. De Barbaraviering eindigt een week later, met de uitreiking van de prijzen voor de wedstrijden en weer een receptie. Tenslotte wordt het Barbarabeeld weer op zijn sokkel geplaatst, en wordt er een **mijnwerkerslamp** bij gezet!

Misviering

Tijdens de misviering wordt het Barbaragebed geboden en de mijnwerkers die in het voorbije jaar overleden zijn, worden herdacht met een gedachtenisprentje. De viering eindigt met een woordje van de voorzitter en het zingen van het Barbaralied:

*"O patronesse der goede dood, wil ons beschermen in alle nood.
O patronesse, toon ons uw macht, wil ons beschermen in diepe schacht.
O patronesse, wij blijven trouw, spreid over allen uw mantel, vrouw"*

Afbeelding: het versierde Barbarabeeld met mijnwerkerslamp. ©Luk Indesteege.

Receptie

De pastoor sluit de misviering af met: *'Gaaf allen in vrede, maar blijf toch nog even'*. Er volgt immers een receptie achteraan in de kerk, die wordt ingezet met een woordje van de burgemeester. Aan het einde van de misviering verschijnen ook de lokale brandweermannen in de kerk. Zij verkiezen hun mede-patroonheilige vooral mee te vieren met de bluswerken van de receptie. Hapjes, fruitsap en wijnen worden betaald door het gemeentebestuur. Traditioneel schenkt de proost ook een fles jenever, maar de vrouwelijke proost laat deze taak liever over aan een van de mannen van het feestcomité. En dan helpen de borrels om de mijnverhalen aan te sterken, of zoals één van de aanwezigen het eens uitdrukte: *'Op het einde maken we bijna terug kolen'*.

Feestmaal

Vroeger gingen de mijnwerkers na de receptie in de kerk nog op ronde in de cafés van Paal, om nadien aan te schuiven aan het feestmaal dat zelf bereid werd door leden van de mijnwerkersvereniging. Voor het cafébezoek zijn de leden te oud geworden; van de 112 leden zijn er nog maar acht jonger dan 70. Nu vindt het feestmaal plaats in een restaurant, omdat de bestuursleden, die de maaltijd bereiden, ook een dagje ouder worden. Maar de groep deelnemers is ook groter geworden: vroeger mochten alleen de mijnwerkers komen, nu mogen ook de brancardiers (of ziekendragers) mee aanschuiven. Gedurende het feestmaal is er een tombola en een woordje van de proost.

Deelnemers

Bij de festiviteiten dragen de mijnwerkers fier hun **mijn-uniform**: blauwe kiel en blauwe broek, rode bolletjeszakdoek rond de nek, de puthelm op het hoofd en hun mijnlamp aan de hand. Sommigen van hen zijn ook **mijnwerker-brancardier**. Zij gaan jaarlijks met de diocesane bedevaart Limburg (onder het toezicht van de Bisschop) naar Lourdes mee om te helpen bij het ziekentransport. Er is ook een derde soort leden van de mijnwerkers-brancardiers vereniging: de brancardiers die geen mijnwerker geweest zijn. Zij feesten ook mee maar dragen een blauwe T-shirt als uniform. De evolutie naar het uitnodigen van de brancardiers is de belangrijkste verandering die de vereniging meemaakte, en zo ontstond er ook plaats voor vrouwen.

De vereniging wil verder evolueren om de traditie van de Barbaraviering te laten voortbestaan. Daarom zijn er enkele nieuwe initiatieven: een kleurwedstrijd voor kinderen van de lagere school en gedichtenwedstrijden voor jongeren van 12 tot 18 en een voor volwassenen. Dit initiatief wordt mee ondersteund door ECRU, de erfgoedcel voor de mijnstreek.

**Gebaseerd op een originele tekst en interview van Luk Indesteege met Patricia Vuegen, (proost van de mijnwerkers-brancardiers van Paal) en met Dominique Aerts, gepensioneerd mijnwerker en voorzitter van de vereniging.*

**Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs*

INZENDER

Dominique Aerts & Patricia Vuegen

LOCATIE

Paal

PERIODE

4 december

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#feest #sociaal gebruik

#levensbeschouwelijk gebruik #religie